

**Material tematic sesiune clasică/ online de coaching/ consiliere profesională/ orientare în carieră,
individuală/ personalizată și/ sau de grup**

„DreptCompAct- COMPetențe ACTuale pentru studenți la DREPT”, Cod proiect: 312957

Inteligența artificială (AI) versus Inteligența umană (Human Intelligence- Humint)

Comunicarea în diplomație. Inteligența umană și diplomația.

În continuarea analizei importanței comunicării ca și competență transversală, este utilă abordarea interdisciplinară, care vizează conștientizarea comunicării în contextul dimensiunilor existenței noastre pe Terra. Am pornit de la un material realizat de către un psiholog,¹, indicând întrebări adresate de către filozofii existențialiști, și prelucrat la nivel de informație, dar și la nivel de studiu, pentru viitorii licențiați în drept. Astfel, cele 4 dimensiuni ale existenței, care include limitele vieții, cuprind timpul petrecut în această existență, unde: *“Nasterea este începutul existenței noastre fizice, moartea este sfârșitul vieții, iar viața noastră este spațiul dintre ele.”* Întrebările pe care le adresează filozofii existențialiști sunt cele pe care oamenii și le-au pus în permanență, dar la care nu au primit un răspuns satisfăcător, întrebări legate de sensul vieții și al morții. *Filozofia existențială susține faptul că există 4 dimensiuni ale vieții, o viață în care suntem aruncați fără voia noastră și din care trebuie să facem ceva cu ceea ce ni s-a dat: dimensiunea fizică; dimensiunea socială; dimensiunea personală; dimensiunea spirituală.*

Analizând pe rând fiecare dintre aceste dimensiuni, vom regăsi comunicarea. În mod paradoxal, pentru fiecare dimensiune și în fiecare dimensiune există câte o dilemă, pe care dacă o conștientizăm, o putem rezolva, ameliora, modifica, valorifica, etc...

Dimensiunea fizică este dimensiunea principală în care trăim cu toții, comunicând, interacționând unii cu alții. Când oamenii țințesc spre securitate în această sferă, în cele din urmă realizează faptul că o astfel de siguranță este temporară, întrucât natura umană este fragilă, deși adeseori ne purtăm ca și când am fi nemuritori.

Dilema: mortalitatea este un factor constant al vieții noastre, pe care îl putem nega, sau din contra, accepta.

¹ Coach Radu Leca- <https://ultrapsihologie.ro/2015/06/11/cele-4-dimensiuni-ale-existentei/>

Magia dimensiunii fizice se rezumă la imprimarea falsei senzații de Securitate totală. Există etape ale trezirii din hipnoza care se confundă cu DM². Mesajul direct se realizează prin comunicare, prin cuvinte, deși comunicarea în spiritualitate se realizează altfel decât în formatul cunoscut de către marea majoritatea a oamenilor, așa cum comunicare în rețelele de socializare se realizează cu metode specifice. De asemenea există subiecți care au dezvoltat tulburări psihice, post acceptare a realității în lipsa mesajului direct. DM. (direct message, mesajului direct)

Dimensiunea socială, este o componentă importantă în viața fiecăruia dintre noi, pentru că socializăm de când putem merge și vorbi, în mod conștient sau nu. Cu toate acestea, mai devreme sau mai târziu, fiecare dintre noi se confruntă cu singurătatea, însă trecutul, prezentul și viitorul unei persoane toate sunt legate de ceilalți oameni...suntem în același timp asemănători, dar diferiți.

Dilema exprimată de autorul materialului prezentat³, din această sfera are legătură cu paradoxul dintre nevoia de individualitate și nevoia de a fi parte dintr-un întreg. Și în dimensiunea socială comunicarea este importantă.

În acest tip de dimensiune, noțiunea de conștiință colectivă (CC) neacceptată, poate avea sens existențial. În lipsa conștiinței colective, totalitatea subiecților testați nu s-ar simți nici diferiți și nici asemănători. Nu ar simți nimic. Analizând rezultatele testelor, în privința existenței conștiinței colective, toți subiecții au avut un sentiment pregnant de "a fi diferit, dar și asemănător". Iar aici intervine paradoxul. Nici un subiect nu a acceptat validitatea conștiinței colective! Cu toate acestea, dacă la nivel individual nu ne este bine, nici la nivel colectiv nu există națiuni fericite, popoare fericite. Și astfel, se realizează legătura cu a treia dimensiune, cea personală.

Dimensiunea personală se referă la relația omului cu sine însuși, nevoia acestuia de a căuta sentimentul consistenței, însă evenimente de viață ne reamintesc de slăbiciunile personale și provoacă sentimentul de confuzie. Libertatea presupune responsabilitate, practic omul conștientizează faptul că este liber să aleagă, însă nu este liber de consecințele alegerilor sale.

² DM=Direct message- mesaj direct- Înainte erau apelurile telefonice, apoi mesajele text. Acum, e vorba de DM-uri. A se vedea <https://goread.io/ro/resources/what-is-a-dm-explore-its-meaning-and-how-to-use-it/>

Aug 2024- **Ce este un DM? Explorați semnificația acestuia și cum să îl utilizați**

³ Idem 1

Dilema în dimensiunea personală: deși luăm propriile noastre decizii, suntem într-o perpetuă căutare a unui set de reguli, principii care să ne ghideze în viață. Aici se interpun obiceiurile, cutumele, diferențele culturale, tradițiile care fac diferențele între neamurile care trăiesc pe Terra în țări și continente diferite.

Având impus un set de reguli genetice (reguli transmise pe cale genetică sub forma bagajului informațional de la părinți către copii), toți subiecții care nu au disfuncționalități emoționale, caută prezența accentuată în viața personală a unui set de reguli, mai mult sau mai puțin reale. Dacă subiecții erau programați genetic să nu caute reguli, chiar și în prezența acestora, sub formă de directivă sau obligație, subiecții nu le-ar fi oferit valoare de adevăr.

Dimensiunea spirituală, ultima, fiind cea superioară, este totuși la fel de importantă ca și cele anterioare. Aceasta face referire la sensul și scopul pe care le identificăm în propriile vieți. Concepția despre lume ne orientează, ne definește atitudinea față de ea și ne permite să ne creăm un sistem de valori, care cuprinde ideea de "bine" și "rău" în concepția fiecăruia. Din perspectiva absolventului de studii juridice de licență, distincția dintre "bine și rău" este cu atât mai importantă cu cât, în viitoarea profesie, aceștia ajung să "împartă" dreptatea în epoca în care trăiesc, cu reglementările și politicile aplicabile în societatea modernă. Cu toate acestea și aici există o dilemă.

Dilema: contradicțiile dintre scop și absurditate, speranța și disperare. Limitele dintre ele sunt foarte ușor de trecut, dacă fiecare dintre noi muncește la propriu, la nivel individual, pentru a-și asigura succesul propriei evoluții.

Dacă în cazul contradicției dintre speranță și disperare, cu toții vom găsi argumente pro și contra, fiind un subiect aflat în preocupările multor profesii; dilema dintre scop și absurditate poate crea chiar dureri de cap celor care decid să formuleze argumente pentru a înțelege mai ales conexiunea dintre ele!

Există proverbe care oferă perspective diferite asupra relației dintre scopuri și mijloace, fie subliniind importanța unui proces etic și consecvent, fie recunoscând tentația de a compromite mijloacele pentru a atinge un scop mai mare. Dacă în înțelepciunea ancestrală a popoarelor există chiar proverbe precum: "**Scopul scuză mijloacele**" (latină: Ad maiorem Dei gloriam) sau "**Succesul este suma unor mici eforturi, repetate zi de zi.**" (Robert Collier); în realitate este esențială decizia pe care o luăm în fiecare acțiune a noastră. Acest citat se concentrează pe importanța mijloacelor, pașii mici și consecvenți, pentru a atinge un scop, cum ar fi succesul! "**Nu te uita la ceas; fă ceea ce face.**", deși nu este un proverb clasic, acest citat încurajează acțiunea și concentrarea pe proces, sugerând că rezultatele apar prin efort constant, nu doar prin planificare.

Fraza, atribuită lui Walt Disney, "*Obiectivele sunt vise cu termene limită.*", subliniază legătura dintre obiective și vise, dar adaugă elementul de planificare și acțiune necesară pentru a le transforma în realitate. De aici înțelegem că, și ceea ce poate părea imposibil, așa cum pot părea unele vise, dacă se lucrează constant la realizarea obiectivelor, prin acțiuni concrete, prin fapte care să urmeze realizarea obiectivelor, ...visele pot deveni realitate!

În **concluzie**, trăim simultan în 4 dimensiuni diferite, cu dilemele și provocările aferente fiecăreia. Viața umană este limitată, ceea ce reprezintă provocarea fundamentală cu care fiecare om trebuie să se confrunte. Conștientizarea naturii limitate în timp a existenței umane ne poate speria și în același timp impulsiona spre o viață trăită cu sens. Sensul îl alegem fiecare dintre noi, prin liber arbitru, alegem să facem bine sau rău, cu vorba, cu fapta...

Existând în noi, noțiunea de timp și spațiu, legată de noțiunea semicreștină⁴ a spiritualității, funcționăm în ritmul ceasului biologic programat, fără să căutam o altă alternativă. Ceasul biologic trece, se scurge inevitabil într-un singur sens...Viața capătă sens doar după ce subiectul intră în contact cu: accidente, haos, durere.

Din păcate unii învață DOAR după ce experimentează, la nivel individual, rezultatul propriilor decizii sau deciziilor care afectează nu doar persoana, la nivel individual, ci chiar conștiința colectivă, propriul viitor al marilor comunități de oameni. (ex clasic: decizia conducătorilor aflați în mod vremelnic la conducerea unui stat, popor, prin declanșarea, menținerea unui război între națiuni, popoare diferite!).

În acest context, comunicarea în diplomație folosind inteligența umană (Humint⁵) este esențială, cu atât mai mult cu cât actuala, dar mai ales viitoarea diplomație realizată cu ajutorul inteligenței artificiale este la fel de importantă pentru viitorul planetei. Câteva argumente sunt prezentate în continuare. Sintetizăm câteva definiții ale diplomației, pentru a înțelege importanța comunicării în diplomație, în soluționarea pașnică a diferendelor internaționale, dar și conexiunea dintre comunicare și realizarea într-un mod inteligent a actualei diplomații, respective al viitoarei diplomații.

Diplomația este comunicarea între reprezentanții instituțiilor statale, interguvernamentale sau neguvernamentale, menită să influențeze evenimentele din sistemul internațional.⁶

⁴ În accepțiunea filozofilor...

⁵ prescurtarea de la Human Intelligence (Inteligență Umană)

⁶ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Diploma%C8%9Bie>

Din modernitate, misiunile diplomatice, în afara locațiilor ambasadelor, se realizează prin comunicarea sub forma conferințelor și congreselor diplomatice care rezolvă dispute diplomatice, tensiuni, crize sau războaie, ceea ce demonstrează importanța comunicării în relațiile diplomatice pentru detensionarea relațiilor internaționale.

Diplomația este arta și practica de a purta negocieri între reprezentanți împuterniciți ai unor națiuni sau grupuri diverse, fiind o activitate efectuată de către un diplomat. Această activitate se referă la desfășurarea relațiilor internaționale prin mijlocirea diplomaților profesioniști, în ceea ce privește o gamă completă de probleme de actualitate. *Diplomația presupune influențarea deciziilor și a conduitei guvernelor străine și oficialilor prin dialog, negociere și alte mijloace non-violente.* (oricare ar fi aceste mijloace, TOATE includ comunicarea!)

Termenul **diplomație** se referă la activitatea desfășurată de către un stat, prin reprezentanții săi, în scopul realizării politicii sale externe.⁷

Diplomația este principalul instrument al politicii externe, care constă în atingerea obiectivelor și strategiilor largi, care ghidează interacțiunile statului cu restul lumii. Tratatelor internaționale, acordurile, alianțele, și alte manifestări confirmate în documente agreate de către părțile implicate în realizarea politicii externe sunt negociate de diplomați înainte de aprobarea în forurile naționale de către politicieni. Diplomații pot contribui la formarea politicii externe a unui stat într-o capacitate consultativă.

Etimologia cuvântul ”diplomat” . ”Diplomacy” în diplomația modernă.

Termenul "diplomat" a fost aplicat în cazul serviciilor diplomatice, consulare și în misiunile oficialilor ministerelor de externe. Acesta provine din "diploun", cuvânt din limba greacă. Era o procedura antică de a redacta actele oficiale sau diplomele în două exemplare. Diplomatul era purtătorul dubletului.⁸ (parafrazând era practic curierul mesajului, cel care transmitea, după redactare, al doilea exemplar al documentului, care cuprindea conținutul negocierii între cele două entități statale reprezentative pentru părțile implicate) Termenul modern "Diplomacy" a apărut în limba engleză din anul 1645, iar termenul "Diplomație" a apărut în limba franceză din anul 1790. Era definită ca întreținerea afacerilor între state prin mijloace pașnice, implementate de către state în folosul politicii externe și asigurarea obiectivelor acestora, fără a recurge la

⁷ Academia Română, Dicționarul explicativ al limbii române, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2016.

⁸ Ruey, Tethloch, *The history of diplomacy and the ancient Greek, Italian, Roman and French diplomatic traditions*, (în engleză), ISBN 9783668525634 9783668525641

forță. O scurtă istorie a diplomației ne reamintește importanța comunicării în relațiile interumane, încă din cele mai vechi timpuri:

Istoria diplomației

Încă din preistorie, triburile încheiau acorduri de încetare a conflictelor prin efectuarea unor ritualuri precum căsătorii sau schimburi de resurse și unelte.

De-a lungul antichității erau efectuate misiuni diplomatice temporare pe teritoriu străin, emisarii fiind trimiși la curțile regale străine pentru tratate de pace, alianțe, negocieri sau evenimente speciale precum nașteri, nunți sau înmormântări. Misiunile diplomatice erau efectuate de către soli, agenți diplomatici, nuntiu, legatul etc.

Primele dovezi timpurii ale practicării diplomației sunt scrisorile de la Amarna scrise și transmise de către faraonii Egiptului antic din dinastia a XVIII-a și liderii Amurru din Canaan din secolul al XIV-lea î.C. Tratatul de pace erau încheiate între orașe-state din Mesopotamia, ca Lagaș și Umma, încă din anii 2100. După Bătălia de la Kadesh din 1274 î.C., faraonul Ramses al II-lea și împăratul hitit au încheiat primul tratat de pace internațional cunoscut, care a supraviețuit sub forma unor fragmente din tablete de piatră.

În Extremul Orient, cel mai timpuriu teoretician al relațiilor internaționale a fost strategul Sun Tsu, autorul cărții "Arta Războiului", trăind în vremuri tulburate de conflictele dintre statele rivale care refuzau să mai acorde atenție și respect către dinastia tutelară Zhou. Erau efectuate negocieri diplomatice prin stabilirea alianțelor, împărțirea terenurilor și semnarea unor tratate de pace între state, idealizând rolul diplomatului persuasiv. În perioada dinastiei Han, erau alianțe încheiate prin căsătorie sau prin negocierea prețului prin plata tributului în mătase și grâu către atacatorii nomazi Xiongnu. În India, Arthashastra a fost diplomat timpuriu și principalul consilier al lui Chandragupta Maurya, conducător și fondator al dinastiei Maurya. În situația în care regatele supuse contestau conducerea, regele a construit alianțe și și-a neutralizat adversarii prin a trimite emisari pentru perioade îndelungate.

Romanii au adoptat sistemul diplomatic al orașelor-state grecești. Au introdus "jus gentium" și "jus naturale", legi internaționale cu implicații în diplomație, la care se supuneau locuitorii imperiului. Sistemul roman instruia diplomați profesioniști pe care îi trimiteau în tot imperiul roman, cât și în teritoriile învecinate pentru a negocia loialitatea în schimbul unor acorduri comerciale, aranjat căsătorii între familii

nobiliare/conducătoare, impunerea statului clientelar și asigurarea protecției, negocierea tributului și a păcii cu regatele și triburile rivale.

Bizantinii, după ce și-au dat seama că nu-i pot învinge pe invadatorii "barbari" pe cale militară, au introdus un sistem diplomatic bazat pe trei pași: favorizarea rivalității dintre "barbari", asigurarea prieteniei cu triburile de frontieră și mituirea ori convertirea la creștinism a populațiilor "păgâne", sistem pe care se bazează diplomația modernă sub formă de ajutor străin, împrumut și comerț. Bizantinii ba chiar au creat "biroul barbarilor" ca prima agenție de spionaj extern care colecta informații despre rivalii imperiului. Iar emisarii bizantini erau protejați și bine finanțați de statul bizantin, având chiar și traducători drept însoțitori.⁹

O eroare de traducere putea și încă poate declanșa conflicte, poate tensiona relațiile bilaterale, multilaterale între state. Iată importanța comunicării în istoria diplomației.

Din prima parte a secolului 20, diplomația a devenit un domeniu profesional. Fiind efectuată de către diplomați acreditați, susținuți de personal și infrastructura diplomatică precum consulate și ambasade, diplomația consideră esențială comunicarea, dar și "Inteligența umană (HUMINT)", în prezent, dar mai ales în perspectivă Artificial Intelligence (AI), Inteligența Artificială va marca viitorul umanității, alături de cea umană. (sperând că cea umană să nu fie complet înlocuită de către cea artificială)

În societatea contemporană în diplomația actuală, este folosită Humint, prescurtarea de la Human Intelligence (Inteligență Umană), fiind o disciplină de colectare a informațiilor axată pe colectarea directă de informații din surse umane prin contact interpersonal, cum ar fi interviuri, debriefing-uri, interogatorii și spionaj. Aceasta implică o gamă largă de tehnici, atât ascunse, cât și evidente, pentru a colecta date care pot să nu fie disponibile prin mijloace tehnice, umplând lacune cruciale în înțelegerea motivelor, intențiilor și rețelelor. (definiție oferită de AI prin combinarea informațiilor existente. De altfel, inclusiv pe Wikipedia informațiile sunt considerate sensibile, existând un mesaj interesant.¹⁰

⁹ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Diploma%C8%99Bie>

¹⁰ Neutralitatea acestei secțiuni este contestată. Discuții relevante pot fi găsite pe [pagina de discuții](#). Vă rugăm să nu eliminați acest mesaj până când [nu sunt îndeplinite condițiile necesare](#). (Martie 2024) ([Aflați cum și când să eliminați acest mesaj](#)) - [https://en.wikipedia.org/wiki/Human_intelligence_\(intelligence_gathering\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Human_intelligence_(intelligence_gathering))

Cu toate acestea, însă, în mass media există podcast-uri cu invitați care încep să dezvăluie lucruri care pot fi publice, pentru cetățenii obișnuiți care pot afla astfel importanța cuvintelor în comunicarea inclusiv în domenii sensibile precum siguranța națională.

Cum se obțin informațiile folosite în diplomația modernă folosind Humint?... prin resursa umană și contactul interpersonal, astfel: resursa umană folosită de HUMINT se bazează pe oameni ca sursă principală de informații, diferențiindu-l de disciplinele de inteligență tehnică precum SIGINT (Signals Intelligence) sau IMINT (Imagery Intelligence), iar contactul interpersonal presupune că informațiile sunt colectate prin interacțiunea directă cu oamenii, utilizând comunicarea și contactul interpersonal.

Metode de realizare a Humint-ului pot fi sintetizate în metode oficiale și clandestine, sau acoperite. Între metodele oficiale se enumeră cele:

❖ **Detaliate**, unde se utilizează metode de colectare deschisă, cum ar fi interviurile și debriefing-urile strategice toate realizate prin comunicarea verbală /non-verbală.

Interviurile presupun discuții cu martori, suspecți sau persoane care dețin informații relevante; Ședințele de informare impun colectarea de informații de la persoane care au călătorit în străinătate sau au avut contact cu națiuni străine, iar contactele oficiale vizează colectarea de informații prin interacțiuni formale cu oficiali guvernamentali străini. În relațiile diplomatice actuale sunt utilizate toate formele, atât cele detaliate cât mai ales cele acoperite.

❖ **Acoperite**, acele activități clandestine precum spionajul, supravegherea și infiltrarea spațiilor digitale sau fizice sunt folosite pentru a colecta informații sensibile.

Acțiune clandestină/sub acoperire: Aceasta implică mijloace secrete sau clandestine, cum ar fi: **Spionajul** (implicarea în spionaj sau operațiuni clandestine); **Interogatoriu** (efectuarea de interogatorii formale pentru a obține informații specifice); **Agenți facilitatori** care presupune angajarea sau gestionarea agenților umani pentru a aduna informații.)

La o simplă analiză a conținutului prezentat mai sus, realizăm cât de importantă este comunicarea în toate formele ei, în fiecare din acțiunile utilizate în diplomație.

Concluzionând, aplicațiile HUMINT care vizează aplicarea legii (de exemplu agenții din toate serviciile secrete de pe planetă care interviuează suspecți sau martori; agenții militare și de informații în care ofițeri angajați colectează informații despre amenințări străine sau despre guverne; dar și securitate cibernetică unde

infiltrarea în forumuri sau interacțiunea cu "actori" amenințători pentru a înțelege motivele și a aduna piste privind criminalitatea cibernetică.; sunt modalități concrete de a asigura eficientizarea acțiunilor.

Din perspectiva licențiatului în drept, viitorul oferă posibilitatea diversificării specializărilor juridice în sfera criminalității cibernetice, chiar al unui drept al metaversului (subiect pe care-l vom dezvolta într-un material viitor.) Deja s-au scris mii de pagini în dreptul european al internetului, (ediții revizuite apărute la editura Hamangiu, autori Elena Lazar, Nicolae Dragos Costescu).

Dreptul la internet este acel drept fundamental al oricărei persoane de a accesa liber și sigur internetul pentru a căuta, primi și transmite informații, precum și de a se asocia liber prin intermediul acestuia. Acest drept a fost recunoscut la nivel internațional, inclusiv de către Uniunea Europeană, care a analizat posibilitatea de a garanta accesul la internet ca un drept uman inalienabil. Pentru asigurarea libertății de accesare a internetului, dar mai ales pentru a asigura siguranța în mediul on line al fiecăruia dintre noi copil, adolescent, adult, sunt necesare reglementări comune, o protecție sporită minorilor, dar și adulților și seniorilor în condițiile atacurilor cibernetice din viața on line. De altfel, cele 10 principii de liber access la internet, elaborate de către organizația "Access Now" pentru a proteja drepturile online, punând accent pe accesul universal și sigur la internet sunt enumerate mai jos, după cum urmează: ¹¹

- 1. Universalitate și egalitate.** *Toți oamenii se nasc liberi și egali în drepturi și demnitate; acestea trebuie să fie exercitate, respectate și protejate în mediul online.*
- 2. Drepturi și dreptate social** *Internetul este un spațiu destinat promovării și protecției drepturilor omului, precum și progresului dreptății sociale. Orice persoană are obligația de a respecta drepturile tuturor celorlalți în mediul online.*
- 3. Accesibilitate** *Orice persoană are dreptul de a accesa și utiliza un Internet deschis și sigur.*
- 4. Exprimare și asociere** *Orice persoană are dreptul de a căuta, primi și distribui liber informații pe Internet, fără cenzură sau alte interferențe. Orice persoană are dreptul de a se asocia liber, pe și prin intermediul Internetului, în scopuri sociale, culturale, politice sau în alte scopuri.*
- 5. Viața privată și protecția datelor cu caracter personal** *Orice persoană are dreptul la viață privată în mediul online. Aceasta include dreptul de a nu fi obiectul supravegherii, dreptul de a folosi mecanisme de criptare și*

¹¹ <https://www.accessnow.org/wp-content/uploads/archive/docs/10-principles-Romanian.pdf>

dreptul la anonimitate online. Orice persoană are dreptul la protecția datelor cu caracter personal, inclusiv dreptul de control asupra colectării, reținerii, prelucrării, utilizării și publicării acestor date.

6. Viață, libertate și securitate *Drepturile la viață, libertate și securitate trebuie să fie respectate, protejate și exercitate în mediul online. Aceste drepturi nu trebuie să fie încălcate și nu trebuie să fie utilizate pentru încălcarea altor drepturi în mediul online.*

7. Diversitate. *Diversitatea lingvistică și culturală trebuie promovată pe Internet, iar inovarea în materie de tehnologie și politici trebuie încurajată pentru a facilita pluralitatea de exprimare.*

8. Acces nediscriminatoriu *Orice persoană are dreptul la acces universal și deschis la conținutul existent pe Internet, fără să existe prioritizări discriminatorii, filtrare sau control al traficului din rațiuni comerciale, politice sau de altă natură.*

9. Standarde și reglementare. *Arhitectura Internetului, sistemele de comunicare și formatele datelor și documentelor trebuie să aibă la bază standarde deschise, care asigură interoperabilitatea deplină, precum și incluziunea și egalitatea de șanse pentru toți.*

10. Guvernanță *Drepturile omului și dreptatea socială trebuie să reprezinte bazele legale și normative pentru funcționarea și guvernanța Internetului. Aceste procese trebuie să se realizeze într-o manieră transparentă și multilaterală, pe baza principiilor deschiderii, participării inclusive și responsabilității.*

Aceste principii ar trebui să stea la baza guvernanței Internetului, au fost elaborate de către Coaliția Dinamică pentru Drepturi și Principii ale Internetului (Internet Rights and Principles Dynamic Coalition - IRP), o rețea deschisă ce reunește indivizi și organizații care promovează, prin activitatea lor, respectarea drepturilor omului în mediul online.

Principiile își au originile în standardele internaționale privind drepturile omului și derivă din Carta Principiilor și Drepturilor Omului pentru Internet, care este în curs de elaborare în cadrul Coaliției.

Internetul oferă oportunități fără precedent pentru exercitarea drepturilor omului și joacă un rol tot mai important în viața noastră de zi cu zi. În acest context, este esențial ca toți actorii, atât cei publici, cât și cei privați, să respecte și să protejeze drepturile omului pe Internet. De asemenea, trebuie întreprinse acțiuni pentru

garantarea faptului că Internetul funcționează și evoluează într-o manieră care permite exercitarea și respectarea drepturilor omului.¹²

Concluzii: În condițiile în care folosirea AI în anumite domenii, deja face unele erori, ar fi util, ca măcar în al doispzecelea ceas umanitatea să se trezească și să aprecieze mai mult inteligența umană. Acest lucru se face prin meritocrație, prin dezvoltarea educației multi-tasking, care să utilizeze AI ca ajutor, și nu ca înlocuitor. Este esențial totodată să gestionăm cu atenție și să existe un control real asupra celui/celor care gestionează/controlază AI, pentru a nu denatura scopul prin mijloace care pun pericol însăși existența omului pe Terra. În luarea deciziilor la nivel diplomatic, componenta umană, operativă este mai importantă decât cea artificială, de multe ori, în situații limită, abilitățile și competențele personale ale diplomaților, inclusiv cele de comunicare, socio-emoționale, dar și cele care vizează înțelepciunea celor experimentați, reușesc să salveze momente critice din istoria națiunilor. AI reacționează, cel puțin la nivelul actual de dezvoltare, în baza programelor preinstalate, fără suflet, sentimente, și alte abilități specifice doar omului.

Pericolul atacurilor cibernetice este o realitate a zilelor noastre, în creștere, întrucât lipsa unei protecții sporite în gestionarea programelor, softurilor, tehnologiei AI, poate genera conflicte diplomatice, victime colaterale, implicarea în conflicte prin manipulare informațională și tehnologii avansate de Humint, vulnerabilități tactice și militare care destabilizează națiuni și pot genera războaie regionale și/sau chiar mondiale.

Rămâne o întrebare încă fără răspuns care sunt/vor fi domeniile unde AI va pătrunde, fără riscul de a prelua treptat conducerea, supremația domeniului respectiv. Exemple de manipulare au apărut deja în filmele științifico-fantastice ale momentului - "Leave the world behind" cu Julia Roberts, unde computerele de bord ale mașinilor electrice Tesla, pornesc fără șofer uman, goale, într-o urmărire care generează chiar un carambol pe autostradă, încercând să atace, blocheze un autoturism cu o familie care încerca să plece din oraș.

În același timp tehnologia este acceptată mai greu de către umanitate, iar avântul tehnologic al ultimilor ani generează stări de îngrijorare, deși cu toții ne folosim de gadget-urile care ne simplifică viețile!

Expert Consiliere Carieră

¹² Idem 11